

Voorwoord

Op 11 oktober 1991 vond het symposium 'Het grote verband' plaats in de kerk van de Evangelische Broedergemeente te Zeist. Vijf sprekers bogen zich die dag over de vraag wat het verband is tussen het minutieus onderzoek van de bouwhistoricus, de restauratiepraktijk en het monumentenbeleid. Een verband, waarvan de voorzitter van die dag, prof. dr. ir. R. Meischke, zich ernstig afvroeg of dit er wel zou zijn. Een verband dat er volgens de sprekers wel degelijk is, of er tenminste zou moeten zijn. Want als er één ding duidelijk werd op 11 oktober, is het wel de distantie tussen het gewenste en het feitelijke verband tussen bouwhistorisch onderzoek en restauratiepraktijk. De oorzaken die hiervoor aan te dragen zijn, zijn talrijk. De sprekers analyseerden deze en de meesten, zelf bouwhistoricus of tenminste nauw bij dit werk betrokken, schroomden daarbij niet om ook de hand in eigen boezem te steken. Duidelijk echter richtten zij hierbij het oog op de toekomst.

In de wereld van de monumentenzorg is veel in beweging, ook zoals bij lezing zal blijken in het voorheen misschien wat gesloten wereldje van de bouwhistorici. Er dient zich een nieuwe generatie onderzoekers aan, die zich geconfronteerd ziet met nieuwe onderzoeksvraagstukken. Conclusies uit het verleden openen perspectieven en wegen voor de toekomst.

In de kolommen van het Bulletin van de KNOB is de bouwhistorie geen vreemde. Regelmatig verschenen en verschijnen er artikelen, waaraan uitvoerig bouwhistorisch onderzoek ten grondslag heeft gelegen. Zelden echter is de lezer een kijkje gegund achter de schermen. Hetgeen in een lezenswaardig artikel op aangename wijze wordt gepresenteerd, is soms onder moeizame omstandigheden bevochten. Steeds heeft de bouwhistorie daarbij zijn waarde bewezen zowel voor de restauratiepraktijk als voor het vermeerderen van de kennis van het bouwkundig erfgoed. De redactie heeft daarom gemeend de inhoud van de lezingen, door de meeste sprekers enigszins bewerkt tot deze publicatie, in het Bulletin te moeten opnemen.

In deze uitgave ontbreekt alleen de lezing van dr. L. de Vliegheer. Op geheel eigen wijze bracht hij zijn ideeën en ervaringen voor het voetlicht, ondersteund door een overvloed aan diavormen. Dit aantrekkelijke discours leent zich echter moeilijk voor een publicatie. Om deze reden is hiervan afgezien.

In dit voorwoord is een korte terugblik op het verloop van de dag zelf gerechtvaardigd. Aanleiding voor de bijeenkomst was het afscheid van dr. H. Janse van de Rijksdienst voor de Monumentenzorg (RDMZ) vanwege het bereiken van de pensioengerechtigde leeftijd. Voor de RDMZ was dit aanleiding om juist met dit symposium stil te staan bij het bouwhistorisch onderzoek dat door Herman Janse en enkele geëerde leeftijdgenoten en voorgangers zo'n belangrijke impuls heeft gekregen. Hoezeer deze discipline wortel heeft geschoten, mocht blijken uit het in grote getale opgekomen publiek, waaronder velen van een jongere generatie.

De organisatie werd enigszins geplaagd door tegenslag in de vorm van plotselinge ziekte van enkele sprekers; mevrouw Laleman en de heer De Vries werden gelukkig op uitstekende wijze vervangen door respectievelijk de heer Raveschot en de heer De Jong. Overigens werd de medewerking van Belgische collega's zeer bewust gezocht om door uitwisseling van ervaringen het verband letterlijk en figuurlijk te vergroten.

Deze dag werd tevens aangegrepen om een tweetal nieuwe verschijningen te presenteren en wel het boek *Werk en merk van de steenhouwer, het steenhouwersambacht in de Nederlanden voor 1800*, van de hand van H. Janse en D.J. de Vries, en de bekendmaking van de oprichting van de Stichting Bouwhistorie Nederland. Dit laatste mag een onderstreping zijn van het stadium van volwassenheid waarin de bouwhistorische discipline in Nederland is geraakt.

M. Dolfin

Triptiek der Vier Gekroonden. Anoniem, tweede kwart 16de eeuw. Brussel, Gemeentelijk Museum (foto RDMZ).